

Hojii Iimaana Diigu-Kutaa 4

Description

Jiâ€™moota muraasan dura dubbiiwwan iimaana diigan ilaalle jirra. Hojiwwan iimaana diiganiis ilaalu jalqabnee osoo hin xumurin jidduun dhiifne. Amma bakka itti dhaabne irraa jalqabuun adeemsa keenya itti fufna. In sha Allah, barruulee kanniin haala kitaabatin walitti qabuun guyyaa tokko mana kitaabaa keessatti akka argannu ni abdanna.

Abbaan kitaaba â€œAt-Tawdiihu an tawhiidi Al-Khallaâ€• (382-383â€• jedhamu Rabbii oltaâ€™TMaan ala kan biraatif nazrii (silati) seenun shirkii akka taâ€™TMe akkana jechuun ibsa: â€œNamni silati seenu Rabbiin ala kan biraatiif silati kana hin seenu, namni inni silati seenuf ni miidha ykn ni fayyada, ni kenna ykn ni dhoowwata, takkaa uumama isaa tin takkaa immoo sababa isa keessa jiruun, kheeyri fi barakaa ni fida, sharrii fi rakkoo ni ittisa jedhee amanuu isaatiif yoo taâ€™TMe malee. Amanti warroota silati seenanii fi shirkii isaanii kana wanti agarsiisu keessaa oduu fi dubbii isaaniiti. Rakkoo guddaa keessatti ni kufu, ergasii ebaluu fi ebaluuf silati seenanâ€™, san booda rakkoon isaanii isaan irraa saaqama (kaâ€™TMa), sammuun isaanii ni boqota. Kanaafu, silatiin tuni waan barbaadan argachuu fi waan sodaatan isaan irraa deebisu keessatti sababa akka taate nafsee isaanii keessatti qubatee jira. Namni Qurâ€™TMaanaa fi Sunnah Nabiyyiin sallallahu aleyh wassallam ittiin ergamanitti xinxallee, akkasumas, haala salafu saalih (dhaloota gaggaarii darban) ilaale, silatin tuni wanta mushrikoonni gabbaramtoota isaaniitiif godhaniin akka wal fakkaattu ni beeka. Wanta mushrikoonni gabbaramtoota isaaniitiif godhan Qurâ€™TMaanni akkanatti nutti hima:

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا
فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِرِزْقِهِمْ وَهَذَا لِشُرَكَائِنَا فَمَا كَانَ
لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ
يَصِلُ إِلَى شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

â€œOyruu fi beellada Inni uumee irraa Rabbiif qooda godhanii, yaaduma isaanitiin, â€œKuni Rabbiif, kuni immoo shariikota keenyaafiâ€• jedhan. Wanti shariikota isaaniitiif taâ€™TMe, gara Rabbii hin gahu. Wanti Rabbiif taâ€™TMe immoo sharikota isaanii ni gaha. Wanti isaan murteessan waa fukkate.â€• Suuratu AlAnâ€™TMaam 6:136

Mushrikoonni midhaan, firaafiree fi beelladota irraa wanta Rabbiin uume qooda Isaaf godhan. Qooda biraa immoo sanamoota gabbaraniif godhan. Wanti isaan sanamootaf adda baasan, sanamoota qofaaf gaha, gara Rabbii hin gahu. Wanti Rabbii oltaâ€™TMaaf adda baasan immoo sanamoota isaanii ni gaha. Fakkeenyaaf, firaafireen isaan sanamoota isaanitiif godhan irraa wanta tokko kan gara Rabbiif godhanitti yoo kokolaate, gara wanta sanamootaaf godhaniitti deebisu. Yoo wanta Rabbiif godhan irraa wanta tokko gara sanamootaaf godhanitti kokolaate, gara wanta Rabbiif godhanitti hin deebisan. Waa fukkate murtii fi qoonni namootaa![\[1\]](#)

Mubaarak Al-Miilii haala dhugaa namoota Rabbiin ala kan biraatiif wareeganii ilaalchisee ni dubbata. Wantoota gabbaran kanniinitti dhiyaachuf kana akka hojjatan ni ibsaâ€™, wanta jedhe keessaa: â€œNamni kamiyyuu ummatatti makame â€œeniyyaan warra beellada nama qabarii keessatti awwaalameef wareeganii isatti dhiyaachuf akka taâ€™TMeâ€™• jala muree beeka. Wantoonni baayaâ€™TMeen kana ifa godhu:

1ffaa: isaan wareega kana nama qabarii keessatti awwaalameetti maxxansu. Ni jedhu, â€œwareega ebaluu kiyyaa! Yookiin fakkeenyaaf, nyaata sayyidi kiyyaa Abdul Qaadir Jeylaani.â€•

2ffaa: Qabarii isaa biratti qalu. Wareega kana qabarii isaa biratti malee bakka biraatti qaluu hin barbaadan.

3ffaa: Akkuma wareega qalaniin itti aanse roobni yoo roobe, rooba kana gara iccitii nama wareegameefi fi ciminna amanti isaan isaaf qabanitti maxxansu. (Sababa nama kanaatiif roobni nuuf roobe jedhu.)

4ffaa: osoo wareegu dhiisanii ergasii rakkoon isaan tuqxe, mataa isaanii irra garagaluun akkana jedhu, â€œegama isaatiin waan hanqisneef waliyyiin keenya nutti dallane.â€• (Risaalatu Shirkii wa mazaahirihi fuula 257)

Xumura irratti, mata-duree Rabbii oltaâ€™TMaan ala kan biraatiif qalma qaluu ykn silati seenu keessatti: itti dhiyaachuuf fi ol guddisuuf Rabbiin ala wanta biraatiif qalma qalamee fi akka aadaatti nyaachuuf ykn keessummaaf qalma qalamuun walitti makuu akka hin qabnee hubachiisu barbaanna.

Qalmii (wareegni) ibaadaa taâ€™TMu, wanta qalmi qalamuuf ol-guddisuuf, isaaf gadi jechuu fi isatti dhiyaachuuf qalma qalamuudha. Kuni Rabbiif malee eenyufillee hin taâ€™TMu. Kana Rabbiin ala wanta biraatiif gochuun shirkii guddaadha. Qalmii gosoota qaba: kan shariaâ€™TMaan karaa godhee fi itti ajaje, hayyamamaa taâ€™TMee fi haraamaa taâ€™TMee.

Qalmii shariaâ€™TMaan karaa godhee fi itti ajaje: kan akka yeroo hajjii qaluu (uduhiyyah), Rabbiif waadaa galuun qaluu, aqiiqa (yeroo daaâ€™TMimni dhalatu qaluu), yeroo cidhaa qaluu, keessummaan yommuu namatti dhufu qaluu, Rabbiif jedhanii sadaqachuuf qaluuâ€™,

Hayyamamaan immoo: kan akka nyaataaf qaluu, gurguraaf qaluu

Haraamni (dhoowwamaan) immoo: kan akka sanamaaf qaluu, jinniif qaluu, qabriif qaluu, hujubaaf qaluu, irraa dhuguun dura biirii (boolloo bishaanii) haarawaatiif qaluu, jinni ittisuuf jecha yommuu misirroonni (mushurroonni) mana seenan qaluu. Kuni hundi shirkii guddaadha.[\[2\]](#)

[\[1\]](#) Tafsiiru Muyassar-145, Tafsiiru Ibn Kasiir 3/617-618

[\[2\]](#) Hiika Islaamaa fi Laa ilaah illallah-fuula 97

admin